

העליונים, דבעולמות העליונים ישנו הן ענין בחי' המקבל והן ענין ההשפעה, משום שהם מקבלים מהעולמות שלמעלה מהם, ומשפיעים לעולמות שלמטה מהם, משא"כ צנח"ן החזקות שאין חזתן למטה ממנו, הוא רק בבחי' מקבל להעולמות שלמעלה ממנו. (בעבודה היא העבודה העבודה במעשה המצוות, שהיא בולטת בעולם העשי, שאין דמטה ממנו. ועי' מלמעלה באופן המקבל, במעשה המצוות, ממשיכים גם את האהבה אם, בחי' משפיע, קאי על עבודת התפלה והמס'ג. כי העבודה דמס'ג היא בעצם הנפש שלמעלה מהכחות שבנפש, ובמילא אין שייך בה ענין הקבלה (בחי' מקבל). ואין היא אלא בבחי' משפיע בהכחות. ועי' העבודה באופן זה ממשיכים את האהבה דלא זו מחבבה עד שקראה אמר, האהבה שלמעלה מסדר ההשתלשלות, ע"ד עצם הנפש שלמע' מהשתל' שבנפש.

והנה ע"פ הגי' משמע, שבחי' בחי' היא הדרגא הכי החזונה, כי הסדר בגי' הדרגות הוא מלמטה למע'. דהדרגא הנעלית ביותר היא בחי' אמי והדרגא החזונה ביותר היא בחי' בחי'. אמנם מודרש אחר מוכן, שהאהבה והחיבה לבת היא נעלית יותר מכל הדרגות שבאהבה. ומה מוכן, שיש מעלה בבחי' מבחי' שבנפש, שלמעלה מבחי' אוחתי, דימוד התורה, וגם למע' מבחי' אמי, עבודת המס'ג. והענין הוא, דהנה מוכא בתניא, שאם כיון את כל הכוחות שבמצות ועשה את כל ההכנות וכו', אבל חסר אצלו מעשה המצות בפועל, לא קיים את המצוה כי שלמות הרצון הוא, שיבוא דוקא במעשה, וכפשוטו הענין, וגם שלמות הרצון בא ידי' במעשה דוקא, דכל הגבוה יותר יורד למטה ביותר, ולכן הרצון שלמע' שהוא הגבוה ביותר, בא ידי' במעשה דוקא שהוא חזון יותר. וזהו ג"כ מה שלע"ל, יהי' מעשה גדול, כי כל הגבוה יותר, יורד למטה ביותר. וכיון שכל הגיונים דלע"ל, תלויים במעשינו ועבודתנו עתה, לכן גם עתה יש ענין מיוחד במעשה המצוות דוקא, יותר מבלימוד התורה והעבודה דמס'ג. וזהו רני ושמוחי בת ציון, שדוקא ע"י העבודה שבבחי' בח ציון, מעשה המצוות בפועל, שיש בה העילוי דמעשה, הנה

הנחת הח' בלתי מוגה
 ראה תר"א שם לו, ג ואילך. אוח"ת שם שני, א ואילך. וראה גם המשך הער"ב ח"ג ע' ארמט ואילך. 10 ראה גם תר"א שם לו, ד, לח, ב. אוח"ת שם שני, סע"ב ואילך. ח"ש קצה, ב ואילך. קכו, ב. כרך ג' חשעט, א. בא ע' רנט ואילך. רסג. ובכ"מ. 11 רפלה"ח. 12 ראה לקו"ת אמור לר, ג. סה"מ הש"ח ע' 195. וש"ג. 13 אוח"ת שם שני, א. לקו"ש ח"ט ע' 214. וש"ג.

נח - מלמ"א 3
 מלמ"א - מלמ"א
 מלמ"א - מלמ"א
 מלמ"א - מלמ"א

הנחת הח' בלתי מוגה

רני ושמוחי בח ציון, כי הנני בא ושכנתי בתוכך נאום ה', ונלוו גוים רבים אל ה' ביום ההוא גו', (ואעפ"כ) ושכנתי בתוכך גו' 1. הנה פסוקים אלה הם בהתחלת הפטרת שבת חנוכה, וכשיש ב' שבתות בחנוכה (כבקיעת שנה זו). וידועים דיוקי רבותינו נשיאנו בזה הראשונה של חנוכה (שבת זה). וידועים דיוקי רבותינו נשיאנו בזה בתר"א פארה"ז, ובדרושי הנשיאים שלאחריו, מהו כפל הלשון בזה ושמוחי, ומובא ע"ז מה דאיתא בזהר רננא ברמשא ושמוחה בצפרא. וצריך להבין הענין בזה. גם ידוע הדיוק מה שממשיך בת ציון, דישאל הרי נקראו בכמה שמות, וגם בשם בח ציון דוקא, ל' נקבה.

נח
 מלמ"א
 מלמ"א

ונקודה הביאור בזה, מובאר בהדרושים, ע"פ מה שאר"ץ במדרש בענין אהבת הקב"ה לכנס"י, משל למך שהיתה לו בת יחידה כו' והי' קורא אותה בתי ולא זו מחבבה עד שקרא אותה אוחתי ולא זו מחבבה עד שקרא אותה אמי כו'. דהנה אהבת וחיבת הקב"ה לישאל היא בעצמותו ומחותו ית' שלמעלה מכל הגיונים, אבל בהתגלות החיבות והאהבה יש בזה כמה דרגות, והוא תלוי באופן מגיעים לדרגא מסוימת, הנה זה מגלה יומשיך מלמעלה את האהבה שלפי דרגא זו. וזהו ענין ג' אופני האהבה והחיבה. בבחי' אוחתי אמי, שהם תלויים בג' אופני העבודה הממשיכים את האהבה. עבודת ישראל הי' בבחי' בחי' מקבל, או ממשיכים גם את האהבה מלמעלה, באופן דלא זו מחבבה עד שקראה בחי'. ובאשר עבודת ישראל היא בבחי' אוחתי, אז ממשיכים גם את האהבה מלמעלה באופן דלא זו מחבבה עד שקראה אוחתי. ובאשר העבודה היא בבחי' אמי, בחי' משפיע) אז ממשיכים את האהבה דלא זו מחבבה עד שקראה אמי.

וביאור הענין, דהנה בחי' מקבל, קאי על העבודה שבעוה"ז ומהו ענין ג' אופני האהבה והחיבה. היינו דע"י שישאל בעבודתו שאין חזתו למטה ממנו, הרי אין שייך שישפיע לעולם שלמעלה ממנו. שזוהו אחד מהחילוקים שבין עוה"ז החזון לעולמות

(1 זכרי' ב, יד ואילך. 2) מקץ לו, א ואילך. שם סע"ד ואילך. וראה גם סה"מ תקס"ה ח"א ע' קכ"ד. 3) שעשוי אורה כד, סע"ב ואילך. אוח"ת חנוכה ש"ג, ב ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רצ"ז. 4) ח"א רכט, ב. 5) תר"א שם לו, א. 6) שמו"ר ס"פ פקודי, שמש"ר ספ"ג. 7) ראה סה"מ תרס"ו ע' תקנ ואילך. 8) ראה גם אוח"ת בא ע' רנח. 8*) תניא פל"ג.

מלמ"א - מלמ"א
 מלמ"א - מלמ"א
 מלמ"א - מלמ"א
 מלמ"א - מלמ"א

בטלן לעולם²³, לפי שענין מגיעים בעצמותו ית'. ועד שענין ההארה דחונכה עושים לא רק רננא ברמשא ושמיחה בצפרא, אלא שעושים מהלציה, והיום דבר אחד²⁴, כמ"ש ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, ששניהם נעשים מצאיות אחת לפי שמאיר בהם בחי' והוי' כו'.

וזוהו רני ושמיחי בת ציון, כי הנני בא ושכנתי בתוכך נאום הוי', וענין העבודה שבבחי' בת ציון, בחי' מעשה המצות, וגם לשנו וענין דבני חלה לפני ושמיחי, העבודה שבבחי' ערבין, הנה ענין מגיעים בעצמותו ית', ולכן ושכנתי בתוכך נאום הוי', ולכיים ההפסרה תשואות חן חן לה.

ויקומו בכאור' א מישראל מה שנאמר²⁶ עליהם (בהפסרה), ראיתי והנה מגורת זהב כולה, וגולה על ראשה וגו', ושני זיתים עלי, אחד מלימין הגולה, ואחד על שמאלה, שזוהו ענין אורך ימים בימינה בפרשת בהעלותך את הנרות²⁸, ובכתיבי אדמו"ר הזקן שנדפסו כאן בשנים האחרונות²⁹, עד שענין שמוסיפים אות א' לתוך גולה, נעשה מגולה גאולה³⁰, ואירי עם ענני שמיאי³¹, כמ"ש³² מי אלה כעב תעופינה וכיונים ארובותיהם, ונלך לביהמ"ק השלישי בנערינו וביקננו גו' בבנינו ובבנותינו³³ קול גדול ישובו הנה³⁴ ע"י שואתם הליקטו לאחד בית ישראל³⁵, ושם יהי העיקוי דנרות המקדש ונרות חנוכה ונרות שבת, כדאי' בילקוט³⁶, דאם שמרתם נרות שבת אני מואה צם נרות ציון, במהרה כימינו ממש, ע"י משיח צדקנו.

x

(23) רמב"ן ר"פ בהעלותך - עפ"י תנחומא ובמדבר"ר שם. (24) ראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 22 ואילך. (25) בראשית א, ה. (26) זכרי' ד, ו. (27) שם ב-ג. (27*) משלי ג, טו. (28) לג, ב ואילך. (29) סה"ט תקס"ח ע' תק ואילך. (30) לקו"ת שם לה, ג. (31) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין פז, א. (32) ישעי' ס, ח. (33) בא י, ט. (34) ירמיה' לא, ח. (35) ישעי' כז, יב. (36) ר"פ בהעלותך.

וענין כפל הלשון רני ושמיחי, יוכן ע"פ המובא לעיל בשם הזהר, דרננא ברמשא ושמיחה בצפרא. דהנה מה שמקיים כאן רני לשמיחי, הוא משום שהעבודה ברמשא, באה בתחלה ואח"כ היא העבודה בצפרא¹⁴. הענין הוא, כדאי' בריש מס' ברכות¹⁵, מאימתי קורין את שמע בערבין כו', מאימתי קורין את שמע בשחרית כו', דנקט הקריאה בערבית לפני הקריאה לשחרית, כדאי' בגמ' פ"ב טעמים בדבר אם תנא אקרא קאי בשכב ואח"כ ובקומך, או ילידיו מבריתו של עולם, ויהי ערב ואח"כ יהי בוקר. דבזה רואים שבתחלה העבודה היא בערבין, בזמן החושך בדרגא נמוכה יותר, ורק אח"כ מגיעים לענין האור, ענין שחרית, וכן הוא גם בלימוד התורה, דהגם ששלימות הלימוד היא שיגיע לריון דריון דאורייתא, מ"מ לפני צ"ע לימוד הריון, ולפניו שאר חלקי התורה, עד שהתחלה היא מחלק הפשט שבחורה, עד לאותיות הא"ב. וכן הוא בענין רני ולשמיחי, שבתחלה היא העבודה ברמשא ואח"כ בצפרא.

אמנם דוקא ע"י העבודה שבבחי' ערבין (רמשא) מגיעים בעצמותו ומתהוו ית'. וכמו בלימוד התורה, שדוקא ע"י לימוד התורה שבבחי' ערבין, היינו לימוד אותיות הא"ב, מגיעים בעצמו"ה. וכמו שבאדם התחתון, הרי מקור האותיות הוא בעצם הנפש, כמבואר באנה"ק¹⁷, שהנפש מלאה אותיות, היינו למעלה לא רק מה' מוצאות הדיבור, אלא גם מה' מוצאות המחשבה, ולמעלה גם מהחכות פנימיים וכו'. לפי שהאותיות בלולים בעצם הנפש כו'. וכידוע¹⁸ הראי' לזה שאין לומר שמקור האותיות הוא מהשכל שלהם, ממה שמצינו שכמה וכמה אמרו אותה הסבא ואותו דבר שכל, עד לאותה מסקנא בנוגע למעשה בפועל, ומ"מ אמר זה כל אחד באותיות שלו, ובתיבות שלו ובסגנון שלו. כמו"כ הוא בלימוד האותיות שבא"ב שענין דוקא מגיעים בעצמותו ומתהוו ית'.

וכזה יוכן הקשר דענין זה לחנוכה¹⁹, משום שבחנוכה ישנו ג"כ הענין דהקדמת ערבית לשחרית, רננא ברמשא ושמיחה בצפרא. וכידוע דענין החנוכה הוא להאיר את החושך, שלכן גם הפעולה נדרת חנוכה היא על פתח, ביתו מבחוץ²⁰, להאיר את חושך העולם, ועי"ז מגיעים בעצמותו ית', דזהו מ"ש²¹ והוי' יניח חשכי בחי' והוי' שלמעלה משם הוי' סתמם²² ומשום זה נדרת חנוכה אינן

(14) ראה ישעי' אורה שם שם כח, א ואילך. (15) ב, א. א. ס, ב. (16) שם ב, א. (17) ראה ס"ה (קז, א ואילך). (18) תו"א מקץ מב, א. מג, א. (19) ראה ישעי' אורה שם לר, א ואילך. (20) שבת כא, ב. (21) שמו"ב כב, כט. (22) תו"א שם לו, ג. מא, א. ישעי' אורה מב, ב ואילך. אורה חנוכה שכת, ב ואילך. וכפ"מ.

ר"פ וישב
פ"ב